

Az újrarendelt libresszó – a miskolci Antik Art Café

1964. szeptember 19-én nyílt meg városunkban a miskolci libresszó, azaz a városi könyvtár 26. számú fiókkönyvtára. Idősek még emlékezhetnek a selyemréti Mosoly cukrászda helyén megnyílt könyvtár-kávézóra. Egyik termében szabadpolcos könyvtár működött, míg a másikban presszó, melynek falait minikiállítások díszítették.¹ Nem kisebb helyi alkotók állítottak itt ki akkor, mint Kunt Ernő, Zsignár István, Csabai Kálmán, Vati József, Máger Ágnes, Barcsay Jenő vagy Balla Demeter.

Valami hasonló történt 2020-ban a Déryné utca sarkán lévő antikváriumban is. Régi könyvek lapozhatók – illatos kávé mellett! Lelkes, merész fiatalok belevágtak ebbe a „megújított” könyveladási formába. A régi bolthelyiséget átalakították, jobb oldalra egy pultot telepítettek, hátul néhány kisasztal mellé le is lehet ülni, a bal oldalon pedig antikvár könyvek sorakoznak a polcokon. Így kapott egy másféle funkciót (is) a közel 70 éve ebben a házban működő antikvárium. Az egyemeletes saroképület már Miskolc 1862-ből származó sematikus városképi ábrázolásán is látható. Végző formájának kialakítása az 1870-es években történt. Az épület gyakran változtatta üzleti portáljait, s névfeliratait. Erről a miskolci címtárak és telefonkönyvek mesélnek.²

Az antikvárium épülete (Hideg Ágnes felvétele)

1 Megnyílt a miskolci libresszó. Északmagyarország 1964. 221. sz. 12.

2 Dobrossy István (szerk.): Miskolc írásban és képekben. 1/2. B.-A.-Z. M. Levéltár, Miskolc, 2006. 505.

Az antikváriumi üzletág nem újkeletű. Elég csak a Szajna-parti könyvárusokra gondolni, akik több száz éve kínálják portékáikat (régii, ill. használt könyveket) a folyó partján hosszasan elnyúló, zöld bódéikból. A használt könyvek és kéziratok kereskedelmének igénye a középkori egyetemek alapításáig nyúlik vissza, amikor leginkább az egyetemi diákság kereste fel ezeket az árusokat. Későbbi fellendülését a régi és ritka könyvek gyűjtésének széles körű elterjedése is segítette. Az első pesti antikváriumot Meiszner Ferenc nyitotta meg. Későbbi ismert antikváriusok: Horovitz Fülöp, Révai Leó, Ranschburg Gusztáv, Langer Mór, Stemmer Ödön és mások. Egy 1949 novemberében kiadott rendelet értelmében a magán kisipari szektort megszüntették, ekkor az antikvár könyvkereskedelem állami kézbe került. Az Állami Könyvterjesztő Vállalat, majd a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat létrehozta az állami antikváriumok hálózatát Budapesten és vidéken.³

Az első vidéki állami antikvárium 1951-ben Pécssett nyílt meg, a következő Miskolcon. Az *Északmagyarország* 1952. december 7-i száma adott hírt arról, hogy az Állami Antikvárium a Széchenyi utcáról átköltözött a Deák (ma Déryné) utca 2 szám alá.⁴ A mai napig itt vásárolhatnak régi és használt könyveket a városlakók. Sokan innen gyűjtötték össze tekintélyes könyvgyűjteményüket. Kabdebó Lóránt irodalomtörténész, egyetemi tanár így emlékszik vissza ezekre az időkre:

„Tudatos gyűjtővé miskolci gimnazista koromban, 1951–1954 között serdültem. Rendszeresen bejártam a Déryné utca és a Fő utca sarkán mindmáig működő antikváriumba, és ott fillérékért hozzájutottam magyar és külföldi szerzőkhöz. Furcsa vásárló voltam [...]. kettős szerepben tértem be a használt kötetek közé: az iskolai könyvtár beszerzőjeként, és magamnak is válogatva.”⁵

Az évek során a bolt forgalma egyre nőtt, 1958 decemberében már 5000 (!) vásárló kereste fel az üzletet.⁶ 1960-ban *Tengernyi ember – tengernyi könyv* címmel jelent meg újságcikk az antikvárium forgalmáról, ahol Mészáros József boltvezető nyilatkozott a „tengernyi” vásárlóról.⁷ Borsod, Heves és Nógrád megyékben hosszú ideig a miskolci antikvárium szolgálta ki az eladni és olvasni vágyókat. A munkatársak időnként útra keltek, bejárták a három megye nagyobb településeit, s vásárokat tartottak: adtak is, vettek is.⁸ 1976-ban nyolc hónapig felújítás miatt zárva volt az antikvárium. A megújult, megszépült üzlet a nyitás után ismét nagy forgalmat bonyolított le.⁹ Az első évben 2 millió 700 ezer, majd 1979-ben 4 millió forint volt a forgalmuk.¹⁰ A nyolcvanas években tovább prosperált az antikvár könyvkereskedés, sőt, a kínálatot hanglemezekkel is bővítették. Egy-egy hanglemez megjelenésekor az előadók eljöttek, s dedikáltak az üzletben.

A forgalomnövekedést segítették még a Miskolci Egyetemen beinduló társadalomtudományi szakok is (jog, irodalom, szociológia). A bolt életében jelentősebb változást az 1989-es év hozott, ugyanis ekkor privatizálták, Antikvár Kft. lett, s az itt dolgozó munkatársak lettek a bolt tulajdonosai.

Az 1990-es évektől kezdve a számítógép és az internet elterjedésével megváltoztak az olvasási szokások; és a városban rendszeresen megtartott régiségvásárok pedig tömegével

3 Kicsi Sándor András: Magyar könyvlexikon. Kiss József Könyvkiadó, Bp., 2006. 19.

4 Állami Antikvárium. *Északmagyarország* 1952. 287. sz. 2.

5 Kabdebó Lóránt. *Magyar Könyvgyűjtő* 2002. 4. sz. 8.

6 Rövid hírek. *Északmagyarország* 1959. 8. sz. 6.

7 *Tengernyi ember – Tengernyi könyv*. *Északmagyarország* 1960. 298. sz. 4.

8 *Érdekességek az antikváriumban*. *Északmagyarország* 1968. 88. sz. 12.

9 Kinyitott az Antikvárium. *Észak-Magyarország* 1977. 9. sz. 6.

10 Régi könyvek új divatja. *Észak-Magyarország* 1980. 22. sz. 4.

